

OCHRONA ŚRODOWISKA W UNII EUROPEJSKIEJ

Marta Angrocka-Krawczyk

Konsultacje w sprawie instrumentu LIFE+ i sieci Natura 2000

Komisja Europejska uruchomiła dwa – prowadzone za pośrednictwem internetu – procesy konsultacji w obszarze ochrony środowiska. Pierwszy z nich dotyczy kolejnego instrumentu finansowego w dziedzinie środowiska, który zastąpi wygasający z końcem 2013 r. instrument LIFE+. Drugi dotyczy finansowania sieci Natura 2000, która obejmuje chronione obszary w całej UE. Obie konsultacje potrwać do połowy lutego 2011 r.

opinii publicznej. Konsultacje obejmują 19 pytań sformułowanych w sześciu unijnych językach. Języki te to: angielski, francuski, hiszpański, włoski, niemiecki i polski, a na pytania można odpowiadać do 15 lutego 2011 r. Od 1992 r. w ramach instrumentu LIFE na ochronę środowiska przeznaczono ponad 2 mld euro. Konsultacje dostępne są pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/environment/consultations/life.htm#_en.htm

Druga z konsultacji – dotycząca finansowania sieci Natura 2000 – stanowić będzie materiał do komunikatu,

tych odpowiedzi i przesyłanie uwag. Sieć Natura 2000, stanowiąca podstawę unijnej polityki w dziedzinie różnorodności biologicznej, jest największą na świecie siecią obszarów chronionych. Obejmuje ona obecnie niemal 18% obszarów lądowych w UE. Proces konsultacji – przeprowadzany w sześciu językach – zakończy się 17 lutego 2011 r. Zapraszamy do odwiedzenia strony: http://ec.europa.eu/environment/consultations/natura2000_en.htm

Nowa witryna internetowa dla zainteresowanych ekologicznymi i energooszczędnymi pojazdami

Komisja Europejska uruchamia prosty w obsłudze portal, który ułatwi zainteresowanym urzędom i obywatelom zatroskanym o losy naszej planety wybór najbardziej energooszczędnego i przyjaznego dla środowiska pojazdu dostępnego na rynku. Portal poświęcony ekologicznym autom (<http://www.cleanvehicle.eu>) przyda się zwłaszcza od kiedy wehodać w życie wymogi nowej dyrektywy w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego. Za jej sprawą, już począwszy od grudnia 2010 r., przy każdym zakupie środków transportu publicznego wymagane jest uwzględnienie parametrów pojazdów: ich zużycia energii, poziomu emisji dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń. Zadaniem portalu jest udostępnianie informacji na temat przepisów prawodawstwa unijnego i stanu prawnego w państwach członkowskich w zakresie ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów. Daje on również dostęp do danych technicznych zawartych w największej europejskiej bazie danych o pojazdach, dodatkowo ułatwiając wspólne składanie zamówień.

Celem konsultacji dotyczących LIFE+ jest uzyskanie opinii na temat celów, priorytetów i trybów wsparcia. Proces konsultacji prowadzony za pośrednictwem internetu stanowi część szerszego procesu konsultacji społecznych, a jego wyniki zostaną wykorzystane przez Komisję podczas formułowania wniosku ustawodawczego dotyczącego nowego instrumentu. Komisja w szczególności liczy na odzew ze strony krajowych, regionalnych i lokalnych organów administracji, zainteresowanych stron działających na rzecz ochrony środowiska, podmiotów z sektora prywatnego oraz przedstawicieli

którego publikacji należy spodziewać się w lecie 2011 r. W komunikacie tym ocenione zostanie obecne podejście do finansowania sieci. Konsultacja ta ma odpowiedzieć na pytanie, czy stosowane do tej pory podejście jest właściwe, aby skutecznie wdrożyć sieć, i znaleźć sposoby na powielenie odniesionych już sukcesów. Oczekuje się, że swoje opinie w tej kwestii przedstawią organy administracji publicznej, podmioty z sektora prywatnego, zainteresowane strony działające na rzecz ochrony środowiska i zainteresowani obywatele. W ramach konsultacji pada 10 pytań, choć dopuszcza się także udzielanie otwar-

Odpowiedzialny za transport wiceprzewodniczący Komisji **Siim Kallas** stwierdza z przekonaniem:

– *Ta dyrektywa wraz z nową wytyrzną z pewnością przysłuży się czystym i energooszczędnym technologiom poprzez ujawnienie rzeczywistych kosztów eksploatacji pojazdów. Przed zakupem należy rozważyć nie tylko cenę nowego pojazdu, ale również całkowite zużycie energii i poziom zanieczyszczeń do końca jego eksploatacji. Zgodnie z naszą polityką sumowania wszystkich kosztów towarzyszących, najważniejszym rozwiązaniem okazuje się to, które jest najlepsze dla środowiska. Nasz portal dopomoże niezdecydowanym w wyszukaniu nie tylko najbardziej oszczędnych, ale również najmniej szkodliwych dla środowiska pojazdów.*

Foto: Jacek Zysk

Nowe przepisy dotyczące drewna nielegalnego pochodzenia to konkretny wkład czyniony przez UE na rzecz zapobiegania utracie różnorodności biologicznej w skali światowej – powiedział Janecz Potočník, unijny komisarz ds. środowiska.

Dyrektywa wymaga od sektora publicznego, by posłużył się swoją siłą nabywczą dla propagowania energooszczędnych, a zarazem czystych technologicznie pojazdów. Pociąga ona również za sobą istotny przełom w dążeniu do realizacji unijnych celów w zakresie wydajności energetycznej, emisji CO₂ i energii z odnawialnych źródeł wyznaczonych na rok 2020. Chodzi o pobudzenie rynku do dalszych wysiłków na rzecz ekologii i energooszczędności transportu oraz o za-

chęć dla dalszego rozwoju i nowych inwestycji w całej branży. Zwiększona sprzedaż – dzięki efektowi skali – pozwoli na redukcję kosztów, prowadząc do stopniowej poprawy sytuacji w zakresie wydolności energetycznej i czystości ekologicznej całego asortymentu dostępnych pojazdów.

Koszty zużycia energii w transporcie oraz wpływu pojazdów na środowisko mają istotne znaczenie – tak dla przedsiębiorców, jak i użytkowników prywatnych. Dlatego właśnie nowy portal o autach przyjaznych dla środowiska (*Clean Vehicle Portal*) obejmuje wszelkie pojazdy, od samochodów osobowych, poprzez samochody dostawcze i ciężarowe, aż po autobusy. Zawiera on nie tylko cenne informacje o rozmaitych technologiach, zużyciu energii i

ską opracowano pod kierunkiem Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacyjności.

Nowe przepisy dotyczące drewna nielegalnego pochodzenia

Nowe zasady mające na celu zapobieganie sprzedaży na rynku europejskim drewna nielegalnego pochodzenia weszły w życie w całej UE. Przedmiotowe przepisy wzmocnią działania na rzecz powstrzymania nielegalnego wyrębu, który powoduje poważne szkody w środowisku i utratę różnorodności biologicznej oraz podważa wysiłki tych, którzy próbują prowadzić odpowiedzialną gospodarkę leśną. Rozporządzenie, zaproponowane przez Komisję w 2008 r., zostało przyjęte przez UE w listopadzie 2010 r. i będzie obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich od marca 2013 r.

Janecz Potočník, komisarz ds. środowiska, stwierdził: – *Przyjmując to rozporządzenie, Komisja przyczynia się istotnie do zwalczania nielegalnego wyrębu, oznaczającego nie tylko grabież zasobów naturalnych, lecz także dotykającego osoby, dla których lasy stanowią źródło utrzymania. Jest to konkretny wkład czyniony przez UE na rzecz zapobiegania utracie różnorodności biologicznej w skali światowej. Pozwoli ono również na zwiększenie zaufania konsumentów europejskich do kupowanych przez nich produktów.*

Lasy, które są dobrze zagospodarowane, stanowią ważne źródło surowców odnawialnych oraz wielu usług w zakresie ochrony środowiska. Nielegalny wyręb, stymulowany częściowo przez popyt na drewno w UE, ma jednak w długim okresie negatywne skutki dla zrównoważonego rozwoju. Nowe rozporządzenie wprowadzi zakaz sprzedaży na rynku UE drewna pochodzącego z nielegalnego wyrębu oraz produktów wytworzonych z nielegalnie pozyskanego drewna.

Podmioty unijne sprzedające po raz pierwszy na rynku unijnym drewno oraz produkty z drewna – zarówno pochodzące z UE, jak i importowane – będą musiały mieć wiedzę na temat pochodzenia drewna. Ich obowiązkiem będzie podjęcie kroków w celu upew-

nienia się, że drewno zostało pozyskane zgodnie ze stosownymi przepisami odpowiedniego państwa. Podmioty gospodarcze w ramach całego łańcucha dostaw w UE będą miały obowiązek prowadzenia rejestru dostawców i odbiorców ich drewna oraz produktów z drewna.

Państwa członkowskie będą odpowiedzialne za stosowanie kar wobec podmiotów naruszających przepisy. Legalność definiuje się poprzez odniesienie do przepisów państwa, w którym pozyskano drewno. Produkty z drewna pochodzące z państw, które zawarły z UE dobrowolną umowę o partnerstwie dotyczącą egzekwowania prawa, zarządzania i handlu (FLEGT), będą uznawane za spełniające wymogi rozporządzenia.

Rozporządzenie będzie mieć zastosowanie do szeregu rodzajów drewna oraz produktów z drewna, w tym produktów ze sklejki i desek, mebli, pulpy oraz papieru.

Chociaż rozporządzenie weszło już w życie, datę rozpoczęcia jego stosowania we wszystkich państwach członkowskich ustalono na 3 marca 2013 r.

Międzynarodowe wyróżnienie dla kampanii na rzecz różnorodności biologicznej

Prowadzona przez Komisję Europejską kampania, której celem było podniesienie świadomości społecznej na temat utraty różnorodności biologicznej, zdobyła „European Excellence Award” (Europejską Nagrodę Doskonałości) – prestiżową nagrodę w dziedzinie komunikacji. Nagroda ta, przyznawana przez niezależne jury, w skład którego wchodzi 30 największych specjalistów ds. komunikacji, ma na celu uhonorowanie najwybitniejszych osiągnięć w tej branży. Kampania Komisji została nagrodzona w kategorii ochrony środowiska i ekologii. Kampania ta, zbudowana wokół filmu wirusowego oraz sloganu „weareallinthisogether” (różnorodność biologiczna – do niej należymy, od niej zależymy) wzbudziła zainteresowanie milionów Europejczyków na całym kontynencie i będzie trwała aż do przyszłego roku.

Europejski komisarz ds. środowiska, **Janez Potočnik**, stwierdził: – *Z zadowoleniem stwierdzam, że kampania wzbudza olbrzymie zainteresowanie opinii publicznej. Utrata różnorodności biologicznej jest obecnie jednym z najważniejszych światowych problemów i będzie nim w przyszłości. Tego rodzaju kampanie mają kluczowe znaczenie, gdyż młodzi ludzie są niezmiernie ważną grupą nacisku. Oni właśnie będą najboleśniej odczuwać utratę różnorodności biologicznej, zatem ich głos jest najważniejszy.*

Prowadzona we wszystkich językach UE kampania odniosła olbrzymi sukces. W kampanii podkreślono związaną z różnorodnością biologiczną współzależność, a jej tematem przewodnim jest pojęcie utraty tej różnorodności, wspomagane przejmującymi obrazami przypominającymi sceny zbrodni, w których kontury ofiar obrysowano kredą. Tysiące ludzi uczestniczyło na żywo w wydarzeniach i praktycznych zajęciach związanych z różnorodnością biologiczną. Ponad 3,5 miliony ludzi odwiedziło stronę internetową kampanii (www.weareallinthisogether.eu) (wersja polska: www.doniejnalezymyodniejzalezimy.eu), a reklamowy film wirusowy obejrzano co najmniej 1,5 mln razy (<http://www.youtube.com/watch?v=drd-Bs4jtf8&feature=related>). Grono aktywnych użytkowników aplikacji na Facebooku, poświęconej różnorodności biologicznej, liczyło ponad 55 000 osób, a około 20 000 osób to fani na Facebooku stron internetowych tej kampanii (<http://en-gb.facebook.com/apps/application.php?id=346348816000>).

Komisja zaostrza przepisy o bezpieczeństwie w europejskich zakładach chemicznych

Komisja Europejska przedstawiła 21 grudnia 2010 r. wniosek aktu prawnego zaostrzającego przepisy dotyczące kontrolowania zagrożeń związanych z wystąpieniem poważnych awarii z udziałem substancji chemicznych. Zmiany w tak zwanej dyrektywie Seveso II dostosują jej przepisy do zmian w unijnym prawodawstwie dotyczącym substancji chemicznych, a

także sprecyzują i uaktualnią inne przepisy. Dotyczy to między innymi zaostrenia norm inspekcyjnych i podniesienia poziomu i jakości informacji udostępnianych opinii publicznej w razie awarii. Nowa dyrektywa powinna wejść w życie 1 czerwca 2015 r.

Janez Potočnik, komisarz ds. środowiska, stwierdził: – *Dyrektywa Seveso II ma kluczowe znaczenie dla zmniejszenia prawdopodobieństwa i konsekwencji awarii chemicznych. Awarie takie wciąż jednak zdarzają się, a ich skutki są często druzgocące. Nie możemy czynić ustępstw w kwestii bezpieczeństwa. Właśnie dlatego nowe przepisy zawarte we wniosku dodatkowo zaostrzą prawodawstwo w tym obszarze i zapewnią niezbędny wysoki poziom ochrony.*

Impulsem do wprowadzenia zmian było przyjęcie przepisów dostosowujących unijny system klasyfikacji do Globalnie Zharmonizowanego Systemu Klasyfikacji ONZ. Nowy system umożliwi opisanie i oznakowanie zagrożeń w ten sam sposób na całym świecie.

Wśród proponowanych zmian są także takie, które zaostrzają przepisy dotyczące: publicznego dostępu do informacji o bezpieczeństwie, uczestnictwa w procesie podejmowania decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a także zmian w sposobie gromadzenia, udostępniania i wymiany informacji oraz zarządzania nimi. We wniosku przewidziano także surowsze normy przeprowadzania inspekcji instalacji, aby zapewnić skuteczną realizację i egzekucję przepisów o bezpieczeństwie.

Pozostałe zmiany są zmianami technicznymi, które dotyczą między innymi uproszczeń służących zmniejszeniu obciążeń administracyjnych. Zmiany powinny podtrzymać i podnieść obecny poziom ochrony bez wpływu na znaczący sposób na koszty.

Nowa dyrektywa będąca przedmiotem wniosku wpisuje się w proces przeglądu, na który składają się konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz różne badania na temat skuteczności obowiązujących przepisów i skutków ewentualnych wariantów zmian.

Marta Angrocka-Krawczyk
Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce